

2015/43

ONTVANGEN 20 NOV. 2015

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Has Hogeschool
t.a.v. drs D.J. Pouwels,
voorzitter College van Bestuur
Postbus 90108
5200 MA Den Bosch

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Agro en Natuurkennis

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

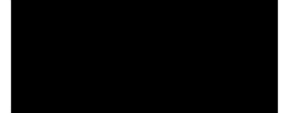
Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Behandeld door

Datum **- 16 NOV. 2015 -**
Betreft **Besluit nevenvestiging bachelor-opleiding Management van de
Leefomgeving**

Ons kenmerk
DGAN-ANK / 15153359

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Besluit

Geachte heer Pouwels,

Met uw brief van 14 september 2015, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) ontvangen op 15 september 2015, hebt u mij uw voornemen voorgelegd om de hbo bachelor-opleiding Management van de Leefomgeving tevens in Venlo te vestigen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij op 12 oktober 2015 negatief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u bijgaand aan. Ik heb geconstateerd dat dit advies zorgvuldig tot stand gekomen en inhoudelijk afdoende is.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de 'Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014', heb ik besloten om niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo bachelor-opleiding Management van de Leefomgeving tevens in Venlo te vestigen met ingang van september 2016.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor het advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts is de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 leidraad geweest voor mijn afwegingen.

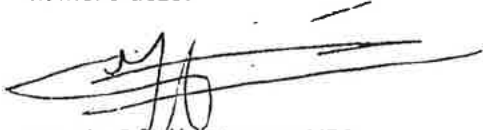

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan de criteria in artikel 15 van de Beleidsregel 2014. Voor nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de NVAO, de CDHO, de Vereniging Hogescholen en de Dienst Uitvoering Onderwijs.

De Staatssecretaris van Economische Zaken
namens deze:

mr. dr. J.P. Hoogeveen MPA
Directeur-Generaal Agro en Natuur

Bezwaarschrift

Tegen dit besluit kan degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken binnen 6 weken na de dag van verzending van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Economische Zaken, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de waarnemend directeur Agroketnis (DAK)
ic. M.A.M. Berkelmans
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Geachte heer Berkelmans,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
inzake de aanvraag Nevenvestiging van de HAS Hogeschool ten behoeve van de
hbo bachelor Management van de Leefomgeving te Venlo.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

datum 12 oktober 2015
onderwerp Advies
Nevenvestiging hbo bachelor Management van de Leefomgeving HAS Hogeschool Venlo
oms kenmerk 2015/43
bijlage advies CDHO

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de Staatssecretaris
mevrouw S. Dijkzema
Postbus 20401
2500 BJ DEN HAAG

Geachte mevrouw Dijkzema,

Op 15 september 2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
(CDHO) het voornemen ontvangen van de HAS Hogeschool om de hbo
bacheloropleiding Management van de Leefomgeving tevens als bekostigde
opleiding te verzorgen te Venlo. De aanvraag was voorzien van alle voor de
beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in
behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op
het verzoek van de HAS Hogeschool om de hbo bacheloropleiding Management
van de Leefomgeving tevens als bekostigde opleiding te Venlo te verzorgen.

Beoordelingskader
De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op
het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de
Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de
Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader tref
u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag
Aanvrager biedt sinds 2000 de bacheloropleiding Management van de
Leefomgeving (voorheen: hbo bachelor Plattelandsvernieuwing) aan in Den Bosch.
In het kader van de ontwikkeling van Greenport Venlo wil de HAS deze opleiding
ook gaan aanbieden in Venlo. Het gaat om een voltijdbachelor van 240 ECTS die
in het Nederlands wordt aangeboden. De opleiding wordt geregistreerd in het
Croho onderdeel Landbouw en natuurlijke omgeving. De opleiding is toegankelijk
voor studenten met een mbo4, havo of vwo diploma.

Aanvrager doet een beroep op criteria a en b in art. 15 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria a en b in
art 15 lid 1 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 **Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel**
Aanvrager stelt dat de bachelor Management van de Leefomgeving legemoelkomt aan een arbeidsmarktbehoefte. Aanvrager doet geen beroep op een maatschappelijke behoefte.

De arbeidsmarktbehoefte onderbouwt aanvrager door te verwijzen naar de Human Capital Agenda natuur en leefomgeving, de Arbeidsmarktprognose bos- en natuurbeheer 2014 van Acquor, de Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018 van ROA, een in eigen beheer uitgevoerd onderzoek naar de behoefte aan HAS-afgestudeerden in de regio Venlo (22 juni 2012) en een aantal beleidsdocumenten.

ROA, de Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, geeft aan dat de uitbreidingsvraag voor mbo groen negatief is, voor hbo groen nul en voor wo groen positief. De vervangingsvraag in de groene sector is relatief groot (p. 31). ROA karakteriseert de arbeidsmarktperspectieven voor hbo groen als 'redelijk', er worden enige knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht, met name in de landbouw en veelekt (p. 70).

In de Human Capital Agenda Natuur en Leefomgeving uit 2014 is aangegeven dat er de komende jaren geen stijgende vraag naar personeel zal zijn, maar dat vanwege de vergrijping op de langere termijn wel een zekere vervangingsvraag zal ontstaan (p. 12). Bovendien hebben bedrijven moeite om hbo'ers te vinden en leidt het nieuwe natuurbeleid tot nieuwe arbeidsplaatsen (p. 17). Deze behoefte wordt niet gekwantificeerd.

Uit het arbeidsmarktonderzoek van Acquor blijkt eveneens dat de sector bos- en natuurbeheer sterker vergrijd is dan gemiddeld (p. 21). In de sector zijn veel kleine bedrijven en het merendeel van de werknemers is geschoold op mbo niveau. De meeste vacatures zijn ook gericht op mbo'ers (niveau 4). Acquor heeft op hbo niveau gekeken naar de ontwikkelingen bij de opleiding Bos- en natuurbeheer van Van Hall Larenstein. De gegevens over deze opleiding zijn niet gekoppeld aan de arbeidsmarktvraag, waardoor niet duidelijk wordt of er sprake is van een overschot of juist een tekort aan hbo'ers met kennis op dit terrein. Aanvrager heeft niet aangegeven in hoeverre afgestudeerden van de bacheloropleiding Management van de Leefomgeving in aanmerking komen voor dezelfde baanopeningen als afgestudeerden van de bachelor Bos- en natuurbeheer.

Het onderzoek naar de behoefte aan afgestudeerden van de HAS in Limburg dat de HAS in 2012 heeft uitgevoerd is met name gericht op de arbeidsmarktontwikkelingen in de sectoren land- en tuinbouw, verwerking, toelevering en distributie. De regio Venlo is vrijgrijd, het aantal kleine bedrijven neemt af maar de gemiddelde omvang van bedrijven en de automatisering binnen die bedrijven stijgt. Dit betekent dat er hogere eisen worden gesteld aan werknemers. Er is volgens dit onderzoek behoefte aan nieuwe medewerkers met sector specifieke kennis, met name tuinbouw, verkenhoudery en ruime toe die bovendien commercieel, financieel en communicatief vaardig zijn. Uit de aanvraag blijkt echter niet dat de bachelors Management van de Leefomgeving specifiek in deze sectoren aan het werk zullen gaan. Zij worden opgeleid tot bestuurders en beleidsmakers, ontwerpers en plannemakers, grondontgravers en bodcoördinatoren, projectleiders en uitvoerders, adviseurs en ondernemers gericht op de

pagina 3 van 6 **Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel**
Aanvrager stelt dat de bachelor Management van de Leefomgeving legemoelkomt aan een arbeidsmarktbehoefte die uit dit onderzoek blijkt is door aanvrager niet verbonden aan de uitstroom uit de bacheloropleiding management van de Leefomgeving.

Aanvrager heeft verder nog het rapport RAIL 2012-2016- Kompas voor de arbeidsmarkt, toegevoegd, maar dit rapport heeft grotendeels betrekking op het verleden, waardoor de informatie als verouderd moet worden beschouwd. Bovendien heeft aanvrager ook hier niet aangegeven in hoeverre de algemene gegevens over de arbeidsmarktontwikkelingen in de provincie Limburg van toepassing zijn op afgestudeerden van de bachelor Management van de Leefomgeving.

Over de internationale arbeidsmarkt zegt aanvrager dat steeds meer Duitsers en Belgen in Limburg verblijven en dat de opleiding gericht is op beroepsuitoefening in Nederland en Europa. Aanvrager levert geen concrete aantallen van instromende buitenlandse studenten, baanopeningen in het buitenland of andere kwantitatieve gegevens op grond waarvan de commissie de internationale arbeidsmarkt kan wegen.

Ten slotte verwijst aanvrager naar het convenant Onderrwijs- en Kennisonwikkeling Groenport Venlo. Dit convenant is gesloten tussen HAS Hogeschool, Wageningen Universiteit en onderzoekscentrum, Van Hall Larenstein, Fonys, CITAVERDE College, Glde Opleidingen en de Universiteit Maastricht en heeft betrekking op de ontwikkeling van het onderwijsaanbod in Venlo. Aanvrager heeft in dit convenant onder andere aangegeven dat men in 2012 drie groene geaccrediteerde bacheloropleidingen die passen binnen het sectorplan HAO 2011-2015 wil starten in Venlo. De bachelor Management van de Leefomgeving staat niet in het convenant vermeld. In het Businessplan Groenport opleidingen en Groenport kennisovername wordt uitgegaan van de bacheloropleidingen Green Business School, Food & Business en Animal Business van de HAS. In dit plan is de opleiding Management voor de Leefomgeving dus evenmin opgenomen.

Het departement van EZ heeft de commissie medegedeeld dat dit voornemen niet past binnen het groene onderwijsbeleid. In het groene sectorplan is vastgelegd dat de hogescholen binnen dit domein hun voornemens voor wijziging van het onderwijsaanbod onderling afstemmen. Bovendien wordt een aantal concrete voorgenomen wijzigingen in het opleidingsaanbod opgesomd. De reorganisatie voor de bachelor Management van de Leefomgeving wordt niet genoemd in dit sectorplan. Aanvrager heeft hierover niet overlegd met de andere hogescholen in het domein Landbouw.

De commissie concludeert dat de arbeidsmarktbehoefte niet is aangeleend. Aanvrager heeft weliswaar een grote hoeveelheid arbeidsmarktinformatie aangeleverd, maar heeft die algemene informatie niet gerelateerd aan de aangevraagde opleiding. Aangezien aanvrager geen beroep heeft gedaan op een maatschappelijke behoefte heeft de commissie dit element niet kunnen wegen. De aanvraag voldoet niet aan criterium a in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel
De groene hogescholen hebben in de prestatieafspraken met de Minister collectief 9 experimenten op het terrein van onderwijs en onderzoek opgenomen, waarbij elke hogeschool eigen accenten legt. Deze experimenten kunnen beschouwd

pagina 4 van 6 Worden als zwaartepunten. De hogescholen willen met de prestatieafspraken aansluiten op de Human Capital Agenda's van de Topsectoren en in dat kader een aantal expertisecentra uitbouwen en realiseren. Het expertisecentrum Greenport is gericht op duurzame productie, technologische innovatie, logistiek en veredeling. Aangezien de aanvrager niet heeft aangegeven op welk zwaartepunt of welk expertisecentrum de opleiding Management van de Leefomgeving aansluit kan de commissie niet vaststellen of de voorgenomen opleiding aansluit op de zwaartepunten als vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister. Dit heeft als gevolg dat de aanvraag moet voldoen aan alle onderdelen van art. 15 lid 1 sub b.

Vanaf 15 september 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de HAS Hogeschool om de hbo bacheloropleiding Management van de Leefomgeving tevens in Venlo aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Van Hali Larenstein heeft een negatieve zienswijze ingediend, zij zijn van mening dat het bestaande aanbod van de HAS in Den Bosch en van Van Hall Larenstein in Velp reeds in de vraag kan voorzien. Bovendien is het voornemen om deze opleiding ook in Venlo aan te bieden niet opgenomen in het groene sectorplan, zoals de commissie hierboven onder criterium b reeds geconstateert heeft.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in bekostigde hbo bacheloropleidingen Management van de Leefomgeving. Er zijn geen onbekostigde aanbieders van deze opleiding. De instroom in de bekostigde opleidingen fluctueert, er is geen duidelijke groei of krimp zichtbaar.

	2006/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14
Hogeschool van Jull. Larenstein	37	26	27	21	30	25	71	31	45
Venlo Hogeschool	49	43	31	20	18	45	5	12	27
Inholland	15	9	9	0	5	3	0	0	0
HAS Den Bosch	81	78	78	71	89	92	103	113	76
eerstejaarsinstroom totaal	182	156	145	115	142	165	119	158	152

Bron: Criofo

Aanvrager heeft aangegeven dat circa 78% van de instroom in drie opleidingen in Den Bosch (Management van de Leefomgeving, Toegepaste Biologie en Geo Media & Design) uit de regio Venlo komt. Men verwacht dat deze groep studenten zal overstappen naar de nieuwe locatie en dat de nieuwe locatie daarnaast nieuwe aanwas zal genereren. Op grond van deze redenering verwacht aanvrager dat de opleiding in Venlo het eerste jaar 35 studenten zal trekken en daarna circa 60 studenten per jaar. Aanvrager heeft geen cijfermatige onderbouwing geleverd bij de instroomprognose. Gezien de geringere instroom bij de andere aanbieders en het feit dat aanvrager geen beeld heeft geschetst van het aantal potentiële studenten vanuit het voortgezet onderwijs en mbo concludeert de commissie dat aanvrager geen reële prognose van de instroom heeft geleverd.

Onder criterium b heeft aanvrager het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte niet aangeleend. Onder criterium c is de instroomprognose onvoldoende onderbouwd. Om die reden constateert de commissie dat aanvrager niet aangeleend heeft dat er op de arbeidsmarkt ruimte is voor dit voornemen.

pagina 5 van 6 Vestiging op de locatie Venlo heeft een licht positief effect op de regionale spreiding van opleidingen Management van de Leefomgeving.

Aanvrager heeft aangeleend dat de opleiding in Venlo ingebed is in de regionale kennisinfrastructuur. HAS biedt al een aantal bacheloropleidingen aan in Venlo, er wordt samen gewerkt met Fontys, Van Hall Larenstein, de WUR en Maastricht University, CITAVERDE College en Gilde Opleidingen en er zijn goede contacten met het bedrijfsleven in de regio.

De commissie concludeert dat er geen ruimte is voor deze opleiding in Venlo vanwege het feit dat de arbeidsmarktbehoefte niet is aangeleend en de instroomprognose onvoldoende is onderbouwd. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 15 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
 voorzitter

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

pagina 6 van 8 **Bijlage: beoordelingskader macrodoelmatigheid nevenvestiging**

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WetWO). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een opleiding in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid. De nevenvestigingsplaats van een opleiding kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatiepraktijken, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toelating van de prestatiepraktijken heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.